

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R. G.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. R. F., advokátom so sídlom v P., proti žalovanému **Mgr. J. K.**, bývajúcemu v P., **o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4 C 145/2009, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. mája 2010 sp. zn. 5 Co 139/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 25. marca 2010 č.k. 4 C 145/2009-69 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd nahradil vyhlásenie prejavu vôle žalovaného, že ako predávajúci uzatvára so žalobcom ako kupujúcim kúpnu zmluvu, na základe ktorej mu predá nehnuteľnosti zapísané v katastrálnom území H. na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – orná pôda vo výmere X. m² a parcela č. X. – trvalé trávnaté porasty vo výmere X. m² v podiele 5/6-ín (ďalej len “nehnuteľnosti“) za kúpnu cenu 2 308,23 €, zamietol. Žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v podiele 1/6-iny a žalovaný v podiele 5/6-ín, ktorý nadobudol spoluvlastnícke podiely od pôvodných spoluvlastníkov (okrem spoluvlastníckeho podielu žalobcu) kúpnu zmluvou z 24. apríla 2008. I keď bolo v konaní preukázané, že ani jeden z predávajúcich pôvodných podielových spoluvlastníkov neponúkol svoj spoluvlastnícky podiel na predávaných nehnuteľnostiach žalobcovi, bol toho názoru, že

nebolo porušené predkupné právo žalobcu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalobca o predaji vedel, sám bol iniciátorom predaja nehnuteľností ako celku a jednoznačne aj on mienil previesť svoj spoluvlastnícky podiel na žalovaného, a to až do tej doby, keď po podpise kúpnej zmluvy všetkých ostatných spoluvlastníkov mu žalovaný odmietol vyplatiť kúpnu cenu aj za spoluvlastnícke podiely ostatných spoluvlastníkov. Žalobca bol vedený v kúpnej zmluve ako predávajúci pod číslom 3/ a ostatní predávajúci nemali dôvod pochybovať o jeho vôli svoj spoluvlastnícky podiel predať. Správanie sa žalobcu považoval súd za konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré nemôže byť na ťarchu ostatných predávajúcich a už vôbec nie na ťarchu žalovaného. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 26. mája 2010 sp. zn. 5 Co 139/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i jeho posúdením veci po právnej stránke. Zdôraznil, že bol to práve žalobca, ktorý inicioval predaj nehnuteľností s tým, že si vymienil podpis kúpnej zmluvy až nakoniec. Od spísania kúpnej zmluvy dňa 24. apríla 2008 do jej podpisu 5. augusta 2008, žalobca mal vedomosť o tom, že nehnuteľnosti, ktorých bol aj on podielovým spoluvlastníkom, sa predávajú. Vzhľadom na tieto okolnosti odvolací súd považoval za správny záver súdu prvého stupňa, že žalobcovi nebolo potrebné ponúkať v rámci predkupného práva nehnuteľnosti na odkúpenie, keďže aj samotný žalobca mal v úmysle predmetné nehnuteľnosti predať, ako i že konanie žalobcu je potrebné považovať za konanie špekulatívne, ktoré je v rozpore s princípmi stanovenými v § 3 Občianskeho zákonníka (dobrými mravmi). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, v ktorom uviedol, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súd prvého stupňa nevykonal všetky ním navrhnuté dôkazy, s nevykonaním navrhnutých dôkazov sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal, čím porušil § 157 ods. 2 O.s.p., a odvolací súd námietku v tomto smere uvedenú v odvolaní nezohľadnil a v odôvodnení rozhodnutia neuviedol dôvody, pre ktoré tak urobil; rozhodnutie odvolacieho súdu preto považoval za nepreskúmateľné. Napriek tomu súdy bez vykonania všetkých ním

navrhnutých dôkazov hodnotili jeho vôľu predať svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach, a to v jeho neprospech a v rozpore s jeho tvrdeniami. Namietal, že súdy aj dôkazy, ktoré vykonali, nesprávne vyhodnotili, na základe čoho dospeli aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Z uvedených dôvodov žiadal rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa

§ 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade. So zreteľom na obsah dovolania žalobcu treba v danom prípade osobitne zdôrazniť, že § 237 O.s.p. spája prípustnosť dovolania výlučne len so závažnými procesnými vadami, a s výhradne tými, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávnosti, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci), nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť súdy nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či ich postupom nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Z obsahu dovolania možno vyvodit', že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa jeho názoru dôjsť predovšetkým tým, že oba súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia spôsobom vyplývajúcim z § 157 ods. 2 O.s.p., nevykonali všetky ním navrhnuté dôkazy, dôkazy, ktoré boli vykonané, nesprávne vyhodnotili a nesprávne vec po právnej stránke posúdili.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalobcovi realizáciu jeho procesných práv.

Dovolateľ súdom nižších stupňov vytýka, že nevykonali všetky ním navrhnuté dôkazy a dôkazy, ktoré vykonali, nesprávne vyhodnotili. Pokiaľ ide o námietku nevykonania všetkých navrhovaných dôkazov, je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Pre úplnosť je vhodné zdôrazniť, že k procesným právam účastníka nepatrí, ako sa dovolateľ mylne domnieva, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 4 O.s.p.). Ak súd prípadne aj rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. K ďalšej

námietke žalobcu treba dodať, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov; jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení, keďže si v zmysle § 120 ods. 1 vety tretej O.s.p. nezabezpečili ďalšie dôkazy pre správne posúdenie veci, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľom tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) by bola síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama osebe by ale nezakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Pokiaľ žalobca v mimoriadnom opravnom prostriedku namieta aj to, že rozsudky súdov oboch nižších súdov nie sú dostatočne zdôvodnené (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (s tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá, a to ani podľa § 237 O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 111/98). Preto sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo k procesnej vade tejto povahy (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), nemôže v danom prípade založiť prípustnosť dovolania žalobcu, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O.s.p.

K námietke dovolateľa, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) dovolací súd udáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003). I keby teda tvrdenia dovolateľa o založení rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení boli prípadne aj opodstatnené, nezakladalo by to prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. apríla 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková